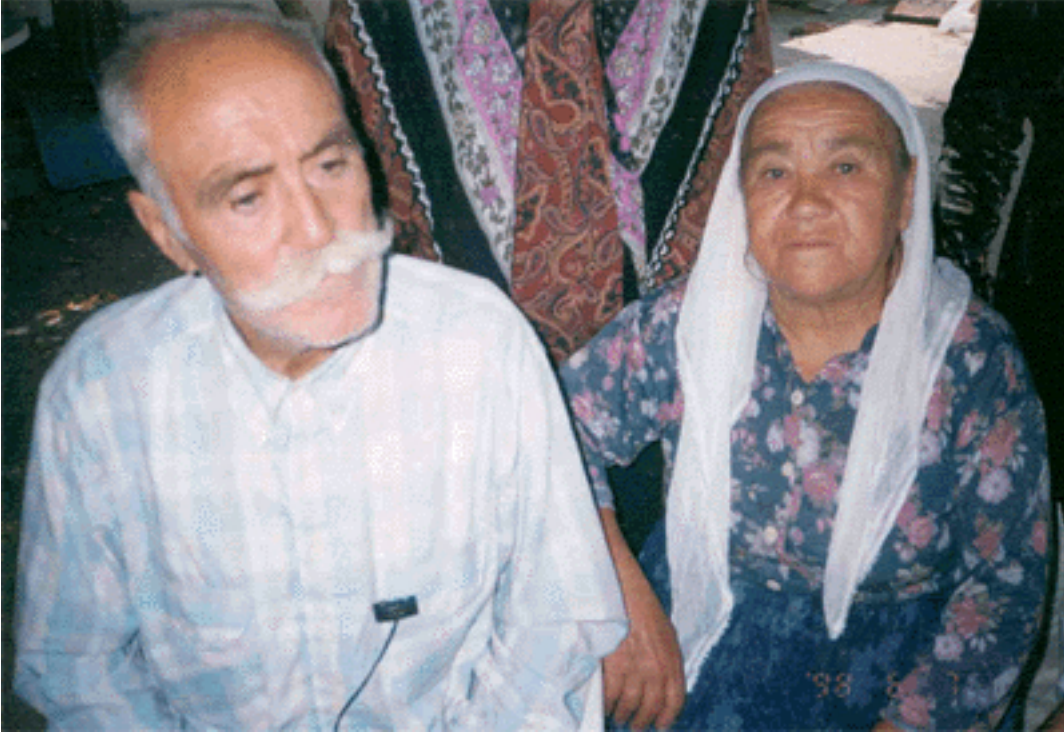

Tahtacılar da Yatırlar ve Yatır Ziyaretleri

Abdurrahman Yılmaz tarafından yazıldı.

Abdurrahman Yılmaz

(05.08.2001)

Bu bölüm A. Yılmaz'ın 1948'de yayınladığı ve C.H.P. Halkevleri Yayınları dizisinden basılan "Tahtacılar da Gelenekler", adlı kitaptan alıntı yapılmıştır. Sayın Yılmaz'ın bu çalışması Tahtacılarla ilgili önemli çalışmalardandır.- s. 88-91. Kitapta varolan imla bozukluklarına dokunulmamıştır.

Makalenin yanında verilen Tahtacı mürebbsi Hamza Tanal ve eşinin resimini, 7 haziran 1998'de evinde konuk olduğumuz sırada çekmişim. Dr. Ali Yaman

YATIRLAR

Tahtacılar da Yatırlar ve Yatır Ziyaretleri

Abdurrahman Yılmaz tarafından yazıldı.

Narlıdere dağlarının tepelerinde Kuşbaba, Teke, K lahlı Baba, Teke burnu ve Sucak baba adlarında beş tane yatır vardır. Bunlardan en çok ziyaret edilen K lefl  Baba - K lahlı - sekiz öbürleri ise birer evciklidirler. Bunlardan başka "Niyaz taşı" adında  atalkaya'ya giden yolun kıyısında bir yatır daha vardır ki gelen geçen yolculuğunun hayırlı olması için ona niyaz etmeden ve hiç olmazsa bir kahve adamadan geçip gitmez. Yerli tahtacılar köyünün üstündeki  amlıkta Bayazıt dede, Kazdağında sarıkız türbesi bulunmaktadır.

Vaktile dedelerimiz bu dağlarda çadırlarını kurmuş, sanatlarını işlerlerken  let çıkmış. Genç ihtiyar bir çok adam ölmüş sağ kalanlar da çadırlarını yıkıp sağa sola g cmeye ve sık sık yer değiştirmeye başlamışlar. Ve nihayet Kara Hüseyin'in harman yeri denilen suyu havası iyi bir yerde kalmışlar.

G vendirlerin  ıra işiği karşısında sadık canları coşturan ve sabahlara kadar sema oynatan  oğ rleri topakev dedikleri keçe çadırları köşelerinde aylarca asılı kalmış.

Havasını suyunu beğenip çadırlarını kurdukları yer  atalkaya, Sucak Baba, Teke Burnu ve Niyaz Taşı arasına ve    yol ağzında düz ve geniş bir yermiş. Bunların oraya yerleşmeleri civardaki yatırlara malum olmuş derhal sacayağı bacağı yanan yatırlar birbirine haykırmışlar ve "Erenler aramızda mümin kullar var g zliyelim" demişler, gerek son konaklarının hava ve suyunun iyiliği ve gerek yatırların himmetiyle  let geçmiş.

YATIRLARI ZİYARETE GİDERKEN

Yazın ilk ayında yatırlardan birinin ziyaretine gidilir. Ziyaret    gün sürer herkes hayvanlarına eşyalarını sarar yeni ve temiz elbiseler giyer, dolusunu ve mezesini alır. Yola çıkarlar yorulduka her dinlendikleri yerde saz çalarlar, nefes söylerler ve sema yaparlar. Eşyalar yatırlara yakın bir yere indirilir, eşya hayvanların sırtından iner inmez yatır ziyaret edilir. Türbe kapısına girerken:

- Esselamu Aleyküm Ey erenler can g z le daim hakkı görenler dünya varlığının terkinin kılanlar (Teveffeni m slimen ve el hiknı bissalihin) Bercemali zatipak derler.

ZİYARET ŞEKLİ

Yatırın çevresi duvarla çevrilmişse ziyaretçi bulağın önüne diz çöküp sürüne sürüne evciğın yanına varır. Türbeye girdikten sonra:

- Cemalin senin nuru ilahi yüzünden alemin mihrile mahı ayağın toğrağı ey masharimen erenler başımın tacı külahı hem olsun sana dünya ve ukba sensin dini dünya padişahı “Rabbülmaşrik vel magrip feeynema tevellû ecsemme vechullahu innallahe vesiun alim” ber cemali zati pak ayiabare salavat derler.

Evliya makamına gelindikte:

- Esselam ey mihrı bap bari gahı kibriya esselam ey can hüdayi der tarikı evliya esselam ey sahibanı şeriatı ahdümürteza esselam ey tabianı şeriatı Mustafa ber cemali zati paki aliabara salavat.

Dedikten sonra baş ucundan başlayıp ve dilekler dileyerek evciğın her yanına niyaz eder ve yine diz üstü sürüne sürüne dışarı çıkar.

Herkes ziyaretini bu suretle yaptıktan sonra evciğın taşı ve duvarları onarılır. Etraftaki otlar temizlenir. Eğer özü çürük birisi tarafından satın alınıp yatıra taş dikilmiş veya emir sarık sarılmışsa yatır onu derhal parça parça eder fırlatır.

YATIRLARIN BAŞINDA CEM AYİNİ

Ziyaret bittikten sonra çadırlar kurulur kurbanlar kesilir ve tandır kuyusu açılır. Türlü yemekler ve mezeler hazırlanır. Etraftaki çamlıklardan bir kaç yük çıra getirilir, akşam olunca yatırın duvarları üstüne beş on tane meşale dikilir. Dedenin bir hayirliyle ahenk başlar. Daha önceleri anlattığımız. şekilde cem yapılır. Sabahlara kadar içilir ve sema oynanır.

ZİYARETTEN DÖNÜŞ

Yatırdan ayrılış ziyareti evvelki gibi yapılır. Çadırlar yıkılır, hayvanlar sarılır ve yola çıkılır. Giderken olduğu gibi dönerken de yollarda dinlene dinlene ve nefes söylenip sema yapıla yapıla evlere dönülür.